

- kommentar-/debattredaktør Jon Magne Lund
- debatt@vl.no
- ring debattleder Johannes Morken: 22 310 394
- post: Vårt Land, pb.1180, sentrum, 0107 Oslo
- verdidebatt.no

verdidebatt

«Mer enn noen annen norsk forfatter er Hamsun kontroversiell, han er ingen norsk vinner som feires ukritisk»

Alvhild Dvergsdal og Andreas Lødemel, Hamsunsenteret

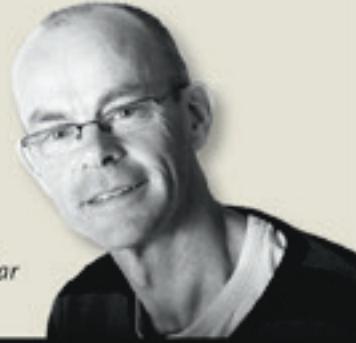
REGLER DEBATT

- Hovedinnlegg: Maks 3.500 tegn
Innlegg og replikk: Maks 1.800 tegn
Kort sagt: 600-1.000 tegn
NB: Alle mål inkluderer mellomrom.
- Vi foretrekker ditt innlegg på e-post.
- Innlegg må signeres med fullt navn. Oppgi adresse og telefon.
Legg gjerne ved bilde av deg selv.
- Konvolutter som postlegges, må merkes med «debatt».
- Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte.
- Innsendte manus blir ikke returnert.
- Vårt Land betinger seg retten til å arkivere og utgi alt stoff i avisens elektronisk form i Vårt Lands eget arkiv eller andre databaser Vårt Land har avtale med. Stoffet kan også gjøres tilgjengelig på Vårt Lands internetsider.

DEBATTLEDEREN

«Afrika manglar ikkje energiressursar. Difor er energimangelen i Afrika ein skandale. Det skriv Erik Lunde før toppmøtet i Rio. Han skriv på verdidebatt.no. Les – og ta del i ordskiftet om energi og klima»

Johannes Morken, debattleiar

Alvorlig
for kirken

KIRKEØKONOMI

Øystein R. Ellertsen
● Leder Domkirken menighetsråd - Tønsberg

Det foregår en nedbygging av antall ansatte medarbeidere i kirken. Tildelingen av trosoppfordringsmidler har for oss slått negativt ut. Som bymenighet med få unge mellom 0 og 18 år, mister vi tre fjerdedeler av midlene og må bruke midlene vi hadde til kateket til trosoppfordringer. Vi finansierer selv diakonstilling med innsamlede midler. Vår situasjon er ikke unik.

Byråkrati. Det er blitt bygget opp et byråkrati med direktører, rådgivere og konsulenter i Kirkerådet og Bispekonoret. Bispekontorene har vokst uten at vi har hatt menighetskvæst. Prostene har overtatt vesentlige oppgaver fra bispekontorene.

Pyramiden er snudd på hodet, menighetene er havnet nederst. Men det er her menighetsarbeidet foregår. Vår økonomi er basert på kommunale tildelinger, offringer og gaver. Fellesrådene skal kjempe for økonomien i konkurransen med ekdreomsorg, skoler, barnehager og andre gode kommunale tiltak. Eksempelvis skal Tønsberg kommune spare over 70 millioner i år og neste år. Kirken må ta vår del.

Vårt Land hadde en slående overskrift etter stortingsvedtaket: «Staten fri fra kirken». De økonomiske konsekvensene av denne sannheden får vi se raskt.

Tiltak. Hvilke tiltak må til? Forordnede gudstjenester må effektiviseres. Man må finne gode løsninger uten gudstjenester i alle kirker samtidig. Menigheter må slås sammen, det må skje samarbeid. Kirken må organisere på et nivå og avbrykkes. Bispekontorene og de sentrale organene må avgjøre stillinger og midler til menighetene/fellesrådene. Prostforeningen var etter min mening en ulykke. Det er blitt bygd opp egen administrasjon for prostene, og i tillegg er man bundet til dette administrasjonsnivået ved en statlig regulering kirken har vært med på.

Skråsikker i sin sak

Fenomenet med skråsikre sakkyndige i rettsal 250 er dessverre ikke nytt og ikke begrenset til straffesaker.

Grethe Nordhelle
● Førstelektor Diakonhjemmet høgskole. Psykolog og advokat.

BREIVIK-SAKEN

De sakkyndige Torgeir Husby og Synne Sørheim har fremstilt med en besynderlig skråsikkerhet på et fagområde som ikke kjennetegnes med absolute sannheter.

Nå er det jo slik at presentasjonen ikke alltid er virkeligheten. Snarere er skråsikkerhet oftere en kompensasjon for manglende sikkerhet. Hvorfor blir det så viktig for mange sakkyndige i mange straffesaker, barnefordelingssaker og barnevernsaker å presentere seg som så sikker?

Usikkerhet og feilkilder. «Får du selv tvil, står du på falsne fotter», skrev Henrik Ibsen i *John Gabriel Borkman*. Er det slik Husby og Sørheim tenker når de i retten fremstår så sikre?

For å konstatere at noen lider av vrangforestillinger forutsettes at man selv vet hva som er virkeligheten til den personen man diagnostiserer. Kunnskapen om hoyreekstrekte miljøer er en del av denne virkeligheten. Husby og Sørheim ignorerer at slik kunnskap har betydning for at forstå om Breivik skal plasseres i det psykiatriske diagnoseystemet. Torrisen og Aspaas erkjenner at slik kunnskap er relevant for å forstå hele mennesket.

Istedefor å gi dommerne viktig refleksjon, gir de en argumentert uttalelse som om de var advokater for den ene siden av saken. Selv ved mange kritiske spørsmål fra årvåkne dommere, blir de fanget i et ensidig spørsmål. Det er ikke bare Husby

fagkompetanse og kan dermed unnlate å konkludere. Alle relevante hypoteser bør utledes og droftes, mens å trekke klare konklusjoner innebefatter oftest en forstrekke av en kompetanse og i praksis en overtakelse av dommerens reelle ansvar. Husby og Sørheim blir fanget

«Det er ikke bare Husby og Sørheim som forstrekker sin faglige kompetanse for å innfri rettssystemets forventninger om tydelighet. Det er dessverre noe som skjer i barnevernsaker og barnefordelingssaker også, med fatale konsekvenser for barnet. Husby og Sørheim er relevante for å forstå hele mennesket.»

Å presentere seg som sikker virker mer overbevisende for å gjøre et godt inntrykk. Å fremstå som usikker tar seg ikke godt ut. Man er jo opphøyet til eksperter. Det er ikke bare Husby

og Sørheim som forstrekker sin faglige kompetanse for å innfri rettssystemets forventninger om tydelighet. Det er dessverre noe som skjer i barnevernsaker og barnefordelingssaker også, med fatale konsekvenser for barnet.

Det er aldri har endret sin konklusjon underveis i rettssaker der han er oppnevnt som sakkyndig. I denne saken har han riktig nok skifte fra å støtte den første sakkyndigrapporten til som vitne i retten å være like sikker i sin støtte til den andre rapporten. Men det at sakkyndige ikke endrer syn gjennom saker er ikke unikt. Utallige ganger har jeg gjennom mange år vært vitne til samme fenomenet, der åpenhet for endring burde finne sted.

Kultukollisjon. I rettssystemet er det en striben etter enkle, tydelige svar, og et behov for å forstå virkeligheten og treffe klare

av sitt eget opprinnelige resonnement, selv om det kommer nye opplysninger underveis i prosessen som tilsier at de burde moderert seg. At for eksempel professor Einar Kringlen i inter-

Knut Hamsun er viktig – han feires ikke ukritisk

HAMSUNDAGENE

Alvhild Dvergsdal og Andreas Lødemel
● Hamsunsenteret

Etter at Sara Azmeh Rasmussen ble invitert av Hamarøy-ordfører Rolf Steffensen til Hamsundagene 2012 med utgangspunkt i hennes nye bok *Skjeggerden*, har hun og Steffensen hatt en offentlig brevveksling i Vårt Land omkring Hamsun og Hamsundagene.

Brevvekslingen utløste en god nettdebatt på Vårt Lands nettforum verdidebatt.no. Azmeh Rasmussen avslør invitasjonen og skrev blant annet at «Det norske valget om å hylle en stor, litterær skikkelse, til tross for de etiske, mørke side i hans politiske valg, viser en umoden, nasjonalistisk holdning. Dette skjer på bekostning av et grundig oppgjør med Norges svik mot sine jodiske innbyggere.»

Ikke skille. Hamsunsenteret vil gjerne komme med noen presiseringer. Det er verken mulig eller ønskelig å skille mellom forfatteren og politikeren Hamsun. Her er vi enige med både Rasmussen og Steffensen. Det en forfatter har gjort og ment, inngår uvegerlig som del av biografiene og ettermalet, og dette påvirker hvordan vi leser litteraturen. En stor del av Hamsunsenterets oppgave er å få fram mest mulig av det store bildet som Hamsuns biografi utgjør.

Men Hamsuns litterære produksjon er også en stor og viktig del av hans biografi. A bruke «krattskog» som bildet på det dyreste hos Hamsun: «en jungel av fornemmelser, av sansningens ville, hissige frodighet. [...] Hamsun har ingen etiske verdier å følle tilbake på; når det er slutt med bruset, går det nedover bakke.» Det kan godt være at Grieg og Rasmussen møtes på noen punkt i opplevelsen av Hamsuns litteratur – heller ikke Nordahl Grieg fant en klar etisk holdning i det han skrev, men i stedet, på godt og godt, et brusende liv.

Steffensen mener at vi kan se mørke sider av norsk historie klare gjennom fokus på Hamsun. Han skriver at Hamsun etter krigen langt på vei ble «barer også av vår skam, den vi som folk og nasjon selv skulle bære på egne vegne». Det er en viktig tanke. Å snakke nysansert og åpent om Hamsun

kan bidra til å gjennomgå sider ved norsk historie – for, under og etter 2. verdenskrig – som vi ikke er så stolte av. Mer enn noen annen norsk forfatter er Hamsun kontroversiell, han er ingen norsk vinner som feires ukritisk – heller ikke under litteratur- og kulturfestivalen Hamsundagene, som blir arrangert på Hamarøy annethvert år. Festivalen består av kulturelle opplevelser, familiefest, forfattermøter og foredrag. Hver festival har et nytt tema som blyses ved mange ulike uttryksformer. I år er det «På vei hjem?» – om migrasjon, kulturmøter og globalisering.

Vi trenger Hamsun, svarte Hamarøy-ordfører Rolf Steffensen.
Vårt Land 07.06.12

som måtte forholde seg til en stadig mer reaksjoner Hamsun, skrev allerede i 1936 at Hamsuns «selvstørter» er i reaksjonen; men det dyreste av hans diktning er ubesmittet av den». Nordahl Grieg brukte «krattskog» som bildet på det dyreste hos Hamsun: «en jungel av fornemmelser, av sansningens ville, hissige frodighet. [...] Hamsun har ingen etiske verdier å følle tilbake på; når det er slutt med bruset, går det nedover bakke.» Det kan godt være at Grieg og Rasmussen møtes på noen punkt i opplevelsen av Hamsuns litteratur – heller ikke Nordahl Grieg fant en klar etisk holdning i det han skrev, men i stedet, på godt og godt, et brusende liv.

Det er vi enige i. Man markerer personer man mener er viktige, og viktig er man om man har noe å komme med i dag. Det mener vi at Hamsun har. Han skrev bøker som stadig leses og blir oversatt til nye språk, bøker som lever og taler til moderne mennesker. Knut Hamsun har ikke bare herostratisk berømmelse. Den danske forfatteren Tom Kristensen skrev dette ved Hamsuns død i 1952: «Tænk, at nazismen hadde en saadan trylleflojt med en saa vidunderlig tone til sin raadighed, saa vidunderlig, at vi ikke har raad til at slenge den fra os!»

SI DIN MENING

• verdidebatt.no/johsm

• verdidebatt.no/jonml

Les hele brevvekslingen mellom Sarah Azmeh Rasmussen og ordfører Rolf Steffensen.

Det er forunderlig at et parti som sliter ikke er mer oppattet av de signaler det gir til omverdenen. Jo da, Hareide og Syversen med flere er av til og til i media i forbindelse med enkelte helt vanlige saker, slik som samferdselen og si din mening.

Krf's relevans

Arne D. Danielsen

● Gjøvik

Krf er i dødens posisjon, nærsperregrensen. Det ser ut til å ha stabilisert seg.